

Info

Adm.enhet: Utviklingsseksjonen
Saksbehandler: Anne Marie Abotnes
Telefon: 46803662
Vår referanse: 17/2453
Deres referanse:
Dato: 24.02.2017

Att:

Høring av regulering av fisket etter leppefisk i 2017

Fiskeridirektoratet sender med dette på høring forslag om regulering av fisket etter leppefisk i 2017.

Hørings svar sendes til Fiskeridirektoratet innen fredag 17. mars 2017.

1 Innledning

Fisket etter leppefisk ble i 2016 regulert med totalkvote, fredningstid, minstemål og seleksjonsinnretninger. I tillegg hadde vi regler knyttet til antall redskap, røkting og deltakelse.

Etter fisket i 2016 var avsluttet ble det til reguleringsmøtet 2. og 3. november 2016 utarbeidet sak 19/2016 «Orientering om reguleringen av fisket etter leppefisk¹». Her gis en oversikt over utviklingen og utfordringer i fisket etter leppefisk.

Erfaringene fra reguleringen av fisket i 2016 indikerte at det var behov for å evaluere reguleringsopplegget og vurdere mer formålstjenlige forvaltningstiltak. Fiskeridirektoratet inviterte derfor fiskere, kjøpere, forskere og forvaltning til et evalueringsmøte i desember 2016. En kort oppsummering fra dette møtet er tilgjengelig på våre hjemmesider².

¹ Dokumentet er tilgjengelig på Fiskeridirektoratets hjemmesider, <http://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Dokumenter/Reguleringsmoetet/Sakspapirer-innspill-og-referat-fra-reguleringsmoetene/Reguleringsmoetet-2016>.

² <http://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Tema/Leppefisk/Evalueringsmoete-leppefisk-2016>.

Formålet med reguleringen av fisket etter leppefisk er å sikre et bærekraftig uttak slik at det blir tilgjengelig leppefisk i lang tid fremover.

Havforskningsinstituttet sier i sitt råd om beskatningsgraden at de *«holder fast på at det ikke er grunnlag for å anbefale reguleringer som fører til en ytterligere økning av beskatningen i 2017 enn anbefalt i 2016»*.

Flere tiltak som er aktuelle for å tilpasse beskatningen til ressursgrunnlaget har vært diskutert. Totalkvote, individuelle kvoter, adgangsbegrensning, antall fartøy en eier kan delta med og differensiering på manntallsstatus er mulige tiltak for å regulere uttaket av leppefisk. I tillegg har tiltakene redskapsmengde, seleksjonsinnretninger, minstemål og åpningstidspunkt vært diskutert.

Alle disse nevnte tiltakene må ses i sammenheng fordi de til sammen har som mål å bidra til et bærekraftig fiske etter leppefisk. Selv om de enkelte tiltakene behandles enkeltvis nedenfor, ber vi høringsinstansene også om å komme med innspill på en samlet «pakke» av tiltak som til sammen vil gi en hensiktsmessig og god regulering i dette fisket.

2 Regulering av leppefisk i 2017

2.1 Totalkvote

I 2016 anbefalte Havforskningsinstituttet at fiskeinnsatsen på Sørlandet og nord for Stad ikke ble økt ytterligere og at fiskeinnsatsen på Vestlandet sør for Stad ble redusert med ca. 15-20%. Fiskeridirektoratet fastsatte på bakgrunn av denne anbefalingen totalkvote i 2016. Totalkvoten ble basert på registrert fangst av leppefisk i 2015. Totalkvotene var geografisk fordelt på tre områder, og kvoten var satt til 4 millioner leppefisk på Sørlandet og i Midt-Norge og 10 millioner leppefisk på Vestlandet.

Fiskeridirektoratet har mottatt mange tilbakemeldinger på reguleringsopplegget med totalkvote, og evalueringsmøtet var rimelig klare på at totalkvote ikke var et hensiktsmessig virkemiddel. Tilbakemeldingene fra fiskere og kjøpere er at totalkvote førte til et kappfiske, noe som ga en mer ujevn kvalitet på fisken og et høyt fisketrykk over en relativt kort fiskeperiode.

Fiskeridirektoratet har i alle år oppfordret fiskere og kjøpere til å samarbeide om oppstartstidspunktet for å unngå fangst på gytemoden fisk. Innenfor hvert av de tre områdene kan andelen leppefisk i gyting være svært varierende. I 2016 var det innenfor kvoteområdene enkelte områder hvor det var en svært høy andel gytefisk når fisket åpnet. Dette førte til at det var fiskere som ikke fikk starte opp på åpningsdatoen, og som derfor fikk en kortere fiskeperiode enn de som kunne starte når fisket åpnet. Spesielt var denne

problemstillingen sentral i reguleringsområdet nord for 62°N, hvor det er stor forskjell på gytetiden fra sør til nord. Fiskeridirektoratet har mottatt innspill fra Havforskningsinstituttet på å dele opp dette området når det gjelder åpning av fisket. Fra deltakere i evalueringsmøtet fikk vi innspill på å dele dette området ved 64°N.

Når fisket er regulert med totalkvoter, kan det ikke settes forskjellige åpningsdatoer innenfor et kvoteområde. Dersom fisket skal reguleres med totalkvoter, må en sikre at opplysningene i Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister gir tilstrekkelige opplysninger om fangstområde slik at vi kan følge utviklingen i fiskeriet innenfor et kvoteområde. Skillet mellom ICES-områdene 07 og 06 går ved 64°N. ICES-område 06 strekker seg til 67°N.

Fiskeridirektoratet fulgte fisket i 2016 tett, og stoppet fisket når kvoten var beregnet oppfisket. Å følge fangstutviklingen viste seg å være svært utfordrende, og kvotene ble overfisket i alle de tre områdene i 2016.

Basert på en helhetlig vurdering, foreslår ikke Fiskeridirektoratet å regulere fisket etter leppefisk i 2017 med totalkvote. Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes syn på dette.

2.2 Kvote på fartøynivå

Et annet mulig tiltak for å begrense uttaket av leppefisk i 2017, er å fastsette kvote på fartøynivå. Det enkelte merkeregistrerte fartøy vil da få tildelt en individuell kvote. Fiskeren får dermed muligheten til å planlegge hvordan fiskesesongen skal gjennomføres. Fisker og oppdretter kan gjennom leveringsavtale bli enige om et opplegg som sikrer at fisken er tilgjengelig når oppdretteren har behov for den og er klar til å ta imot den. Dette vil sannsynligvis kunne gi mer ro i fisket og mer fokus på kvaliteten til fisken som leveres som rensfisk og overlevelse for fisken som skal gjennutsettes.

Kvote på fartøynivå kan kombineres med en totalkvote. Med en totalkvote kan fisket bli stoppet når kvotetaket er nådd. Det er usikkert om denne løsningen vil gi fisker og kjøper tilstrekkelig ro i fisket. En slik kombinasjon kan føre til et kappfiske med de samme utfordringene vi hadde i 2016.

Fiskeridirektoratet foreslår å regulere fisket etter leppefisk i 2017 med et tak på hvor mye det enkelte fartøy kan fiske. Basert på en helhetsvurdering foreslår vi at denne maksimalkvoten fastsettes lik for alle fartøy, uavhengig av fartøyets største lengde og uavhengig av tidligere innrapporterte fangster og fiskeområde.

I sak 19/2016 finnes statistikk for fisket i 2016 og i evalueringsmøtet ble det presentert mer detaljert statistikk fra fisket etter leppefisk i årene 2014 – 2016 (vedlagt). Statistikken for 2016 viser at vi fisket over totalkvoten i alle de tre områdene. I 2016 fisket og leverte nesten 500 merkeregistrerte fartøy i underkant av 22 millioner leppefisk. Dersom ingen av disse

fartøyene hadde fått anledning til å fiske mer enn 100.000 leppefisk, ville vi hatt en begrensning i fisket tilsvarende 2,6 millioner fisk. 10 prosent av fartøyene (53 fartøy) ville vært berørt av denne begrensningen i 2016.

Fiskeridirektoratet foreslår at det fastsettes en maksimalkvote på 100.000 leppefisk i 2017³. Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes syn på forslaget.

Ikke-merkeregistrerte fartøy som har særskilt tillatelse til å fiske leppefisk med teiner og ruser, kan maksimalt benytte 20 teiner eller ruser til sammen og omsette for maksimalt kr. 50.000. Fiskeridirektoratet vil vurdere om det er behov for å fastsette et maksimum kvantum disse fartøyene kan fiske.

Dersom det fastsettes kvote på fartøynivå er det ikke mulig å beregne hvor stort det totale uttaket potensielt kan bli, dersom det ikke fastsettes totalkvote eller settes begrensninger i hvem som kan delta i fisket. I perioden 2014 – 2016 deltok hhv. 380, 432 og 477 merkeregistrerte fartøy i fisket etter leppefisk. Dette tilsvarer en økning på rundt 50 fartøy per år.

2.3 Deltakelse

Effekten av kvote på fartøynivå er usikker når det gjelder det totale uttaket dersom en ikke har oversikt over potensielle deltakere. Det kan fastsettes årlige begrensninger i adgangen til å delta i enkelte fiskerier med virkning for ett år av gangen med hjemmel i § 21 i lov av 26. mars 1999 nr 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven). Bestemmelsen inneholder føringer som gjelder for adgangsbegrensning/lukking av de enkelte fiskeriene, herunder hvilke hensyn som kan begrunne adgangsregulering. Hensynet til ressursforvaltningen, avviklingen av fisket og lønnsomheten i fisket er hensyn som kan begrunne at fisket etter leppefisk adgangsbegrenses.

Fiskeridirektoratet har mottatt tilbakemeldinger på at avviklingen av fisket burde endres og forbedres. Det generelle inntrykket er likevel at det er vanskelig å bli enige om hva som er den beste måten å regulere fisket på, og slik sett er det ikke ett reguleringsopplegg som skiller seg ut som det beste. Særlig synes uenigheten å avhenge av geografi.

Førstehandsverdien til leppefisk var i overkant av kr. 230 millioner i 2016, og utgjør rundt kr. 450.000 i gjennomsnitt per merkeregistrerte fartøy.

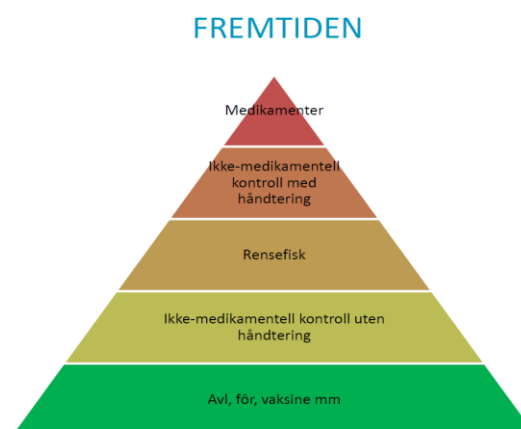
Det var et godt fiske i 2016, og sannsynligvis gjenspeiler dette en god bestandssituasjon. Bestandssituasjonen til leppefiskartene overvåkes ved at Havforskningsinstituttet har etablert en «referanseflåte» for fiskere som fisker leppefisk. Analyse av disse dataene viser

³ Gjelder merkeregistrerte fartøy.

ingen entydige tegn til bestandspåvirkning som konsekvens av den intense fiskeaktiviteten. Fisket har vært gjennomført med gode fangstrater, god tilgjengelighet og god lønnsomhet i fisket. Per i dag synes derfor de tre overnevnte hensynene ikke å gi tilstrekkelig grunnlag for å lukke fisket etter leppefisk.

Fisket etter leppefisk er imidlertid et relativt nytt fiskeri og forvaltningstiltakene har kommet på plass etter hvert som fisket har utviklet seg. Fisket etter leppefisk er et kystnært fiske med relativt lave investeringskostnader. Den lave investeringskostnaden sammen med den gode lønnsomheten gjør at det er svært interessant å etablere seg som fisker i fisket etter leppefisk. En økning i antall fartøy kan også være drevet av andre faktorer, som for eksempel konjunkturutviklingen i andre næringer. På sikt kan resultatet av økt deltakelse føre til redusert lønnsomhet og økt fiskepress. Dette gir usikkerhet for driftsgrunnlaget og sysselsettingen til etablerte kystfiskere som har opparbeidet god kunnskap om fiske, redskapsbruk og behandling av leppefisk. En lukking av fisket kan øke forutsigbarheten.

Leppefisk benyttes til å fjerne lakselus fra laks og ørret i oppdrett, som et alternativ til, eller sammen med kjemisk avlusing. Havbruksnæringen har hatt et akutt behov for leppefisk og etterspørselen har derfor vært svært høy. Havbruksnæringen arbeider med å utvikle alternative metoder å bekjempe lus på, og på sikt kan en tenke seg at nye effektive og miljøvennlige avlusningsmetoder utvikles. Det arbeides også med oppdrett av rognkjeks og berggylte til bruk som rensfisk. Figuren viser oppdrettsnæringens forventninger og ønsker for hvordan utfordringen knyttet til lakselus skal håndteres.

Figur 1: Håndtering av utfordringer knyttet til lakselus. Figuren ble presentert på FHF sitt seminar om ikke-medikamentelle metoder for forebygging og kontroll av lakselus, 12.januar 2016.

Det kontinuerlige arbeidet med å utvikle alternative ikke-medikamentelle metoder kan på sikt redusere eller fjerne etterspørselen etter leppefisk. Reduseres etterspørselen etter villfanget leppefisk, kan vi komme i en situasjon der det ikke er behov for å regulere uttaket av leppefisk og en adgangsregulering er overflødig.

Å adgangsregulere fisket etter leppefisk er en betydelig inngripen i allemannsretten, noe som vil kreve en grundig vurdering av behovet for å lukke fisket og konsekvensene dette har for fiskere og kjøpere. Dette krever en omfattende prosess, blant annet vil det være nødvendig med en egen høring med tilstrekkelig lang høringsfrist.

Fiskeridirektoratet foreslår ikke å adgangsregulere fisket etter leppefisk, men ber om høringsinstansenes prinsipielle syn på å adgangsregulere fisket etter leppefisk.

I mange fiskeri som er underlagt en deltakerregulering er det også en tilhørende «åpen gruppe». I åpen gruppe er det begrensninger i antall fartøy en eier kan delta i et fiskeri med⁴; «Hvis eier av fartøy som deltar i åpen gruppe eier 50 % eller mer i annet fartøy, kan ikke sistnevnte fartøy delta i åpen gruppe i samme fiskeri.»

Av fartøyene som fisket leppefisk i 2016, deltok 80 prosent av eierne med ett fartøy. Når det fastsettes et maksimalt kvantum på hvor mye det enkelte fartøy kan fiske og lande, har eierne insentiv til å anskaffe flere fartøy for på denne måten øke fangstmulighetene sine. For å hindre en utvikling der en begrenset ressurs samles på få eiere, foreslår Fiskeridirektoratet å benytte tilsvarende modell som i åpen gruppe. En begrensning i antall fartøy en eier kan delta i et fiskeri med, vil bidra til å legge til rette for kystflåten ved å opprettholde lønnsomhet og sysselsetting. Det er også hensiktsmessig å benytte tiltak som allerede er innarbeidet i godt etablerte fiskeri.

Fiskeridirektoratet foreslår at hvis en eier av et fartøy som deltar i fisket etter leppefisk eier 50 % eller mer i annet fartøy, kan ikke sistnevnte fartøy delta i fisket etter leppefisk. Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes syn på forslaget.

Omtrent 80 prosent av eierne av fartøy som deltok i fisket etter leppefisk i 2016 var ført på blad B i Fiskermanntallet. Fiskeridirektoratet foreslår ikke å differensiere deltakelsen på manntallsstatus. Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes syn på dette.

2.4 Åpningstidspunkt

Fredningsperiode har som formål å gi leppefisken ro i hovedgyteperioden for å sikre videreføring av bestanden. En fredningsperiode er også et svært effektivt tiltak for å redusere beskatningstrykket.

I 2016 var landet inndelt i tre områder mht. åpningsdato og i utgangspunktet var åpningsdatoene satt til 11. juli på Sørlandet og Vestlandet og 25. juli i Midt-Norge. Disse åpningsdatoene kunne endres på bakgrunn av vitenskapelig undersøkelser gjennomført av Havforskningsinstituttet. Basert på råd fra Havforskningsinstituttet ble fisket på Sørlandet og Vestlandet åpnet 6. juli kl. 08.00.

Havforskningsinstituttet viser til at «På Sørlandet og Vestlandet sør for 62°N var det en god metode da gytingen var noenlunde synkron i områdene, men der var noe variasjon ut fra sted. Ytre

⁴ § 5 i deltakerforskriften.

strøk har noe senere gyting enn indre strøk. I området nord for 62°N var det imidlertid stor forskjell på gytetiden fra sør til nord i denne sonen. En bør vurdere å dele opp dette området når det gjelder åpning av fisket, for når fisken i sørlige deler av sonen er ferdig å gyte, er fisken i nordlige deler av sonen bare halvveis i gytingen.»

Fisket etter leppefisk har vært regulert med en felles åpningsdato for alle leppefiskartene, og med geografisk differensiert åpningsdato siden 2011, og fiskere og kjøpere har tilpasset oppstartstidspunktet til gytingen i det aktuelle området. Ved innføring av totalkvoter i 2016 ble det imidlertid mer utfordrende å tilpasse starttidspunktet til gytingen. Fiskeridirektoratet mener det er viktig å la leppefisken få ro i gyteperioden, og er derfor positiv til å fastsette ulike geografiske åpningsdatoer dersom det skulle vise seg å være nødvendig. Fordi Fiskeridirektoratet ikke foreslår å fastsette totalkvoter i 2017, foreslår vi å dele landet inn i to områder mht. oppstartstidspunkt, sør og nord for 62°N. Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes syn på å regulere med åpningsdato for to områder.

Fordi fredningsperioden bidrar til å sikre rekruttering slik at det er leppefisk tilgjengelig i lang tid fremover, samtidig som en lang fredningsperiode bidrar til å redusere fiskepresset, foreslår Fiskeridirektoratet at fisket sør for Stad åpner 17. juli og at fisket nord for Stad 31. juli.

Åpningstidspunktet har gradvis blitt senere på året etter hvert som det er fremkommet bedre kunnskap om gyteperioden. I 2016 ble det i tillegg åpnet for at fredningsperioden kunne endres på bakgrunn av resultatene av vitenskapelige undersøkelser. Havforskningsinstituttet gjennomførte på bakgrunn av dette prøvefiske for å vurdere hvor stor andel av leppefisken som var i gyting. Åpningsdatoen som foreslås i 2017 har to formål; å gi leppefisken ro i gytingen og å redusere fiskeperioden. Siden vi foreslår en så sen åpningsdato foreslår vi ikke et prøvefiske fordi hovedgyteperioden med stor sannsynlighet vil være over når fisket åpner⁵.

Når åpningsdatoene også er fastsatt for å redusere fiskeperioden, avhenger åpningsdatoen ikke alene av hvor langt leppefisken er kommet i gytingen. Det er sammenheng mellom beskatningstrykket og fiskeperiode. Maksimalkvotebefalingen bygger blant annet på fartøyenes registrerte fangst i 2016, og statistikken viser at mange fartøy ikke fisket 100.000 leppefisk i 2016. Disse fartøyene vil ha anledning til å øke fangstene i 2017, og en lengre fiskeperiode vil gi mer tid til å fangste på. Fiskeridirektoratet vil i denne sammenheng vise til at dersom fiskeperioden skal økes, må det gjøres en ny vurdering av størrelsen på maksimalkvoten.

Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes syn på åpningsdatoene og prøvefiske.

⁵ Se figur 7 i brev av 22. februar 2017 fra Havforskningsinstituttet.

Tidlig åpning av fisket etter berggylte

I 2016 ble det gjennomført forsøk med heldekkende enderister med spilebredder på 20 mm og 25 mm i midten av juni. Havforskningsinstituttet viser til⁶ at forsøket ga «*relativt små fangstrater og flere fiskere fulgte ikke det fastsatte forsøksoppsettet med tripler av kontrollredskap og teine med hhv 20 og 25 mm spaltebredde. Materialet er derfor for svakt til entydig konklusjon. Resultatene antyder imidlertid at det kan være mulig å fiske selektivt etter berggylte med teiner ved bruk av 25 mm spaltebredde, med kun en begrenset bifangst av stor grønngylt (se over). For ruser ble de sirkulære enderistene tidvis (spesielt ved urolig vær) blokkert av tang og tare og seleksjonen fungerte da ikke.*»

Vi har begrenset kunnskap om gytetiden til berggylte over tid. Havforskningsinstituttet viser til at før det eventuelt åpnes for et selektivt fiske etter berggylte, bør det gjennomføres undersøkelser om når berggylte gyter. Havforskningsinstituttet anbefaler ikke å åpne for et selektivt fiske etter berggylte før en har stadfestet at gytningen er over.

Fiskeridirektoratet foreslår ikke å åpne for et selektivt fiske etter berggylte i 2017. Havforskningsinstituttet anbefaler å øke kunnskapen om gytetiden til berggylte.

Sluttdato

En sluttdato bidrar til å avgrenset fiskeperioden, og vil på denne måten kunne bidra til å redusere uttaket av leppefisk. Sluttdato vil imidlertid også begrense fisker og kjøpers mulighet til å planlegge gjennomføringen av fisket og vil gi redusert tilgang til leppefisk til smoltutsettet på høsten.

Fiskeridirektoratet foreslår ikke å fastsette en sluttdato, men ber om høringsinstansenes syn på å fastsette en siste dato for å fiske.

2.5 Minstemål

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre reguleringen fra 2016 med et generelt minstemål på 11 cm, med unntak for minstemålet på berggylte som er 14 cm og grønngylt som er 12 cm.

Et intensivt fiske kan redusere andelen store og eldre individer. Dette kan få konsekvenser for rekruttering siden fekunditet (volum av egg/sperm) øker med størrelsen for alle leppefiskartene. For å ta høyde for artenes ulike livshistorier og kjønnsforskjeller, anbefaler Havforskningsinstituttet i brev av 22. februar 2017⁷ at det innføres regler om maksimalmål, dvs. en regulering hvor fisk over en bestemt størrelse må slippes ut igjen på fangststedet. Ved å fastsette maksimalmål i fisket etter leppefisk, har Havforskningsinstituttet beregnet at

⁶ Seleksjon i leppefiskredskap. Rapport fra forsøk utført i 2016. Havforskningsinstituttet og brev av 22 fra Havforskningsinstituttet.

⁷ Brev av 22. februar 2017 fra Havforskningsinstituttet vedlegges.

den høstbare andelen av bestandene reduseres med mellom 5 og 15 % avhengig av område og art.

Havforskningsinstituttet foreslår å innføre et maksimalmål på 17 cm for grønngylt på Vestlandet. Fordi grønngylt på Sørlandet kjønnsmodnes tidligere og har kortere levetid, anbefales det ikke maksimalmål for grønngylt på Sørlandet.

Berggylte skifter kjønn fra hunn til hann ved 34-41 cm og lever lenge. Data for hunner viser at de kjønnsmodner når de er 22 cm. For å sikre at det opprettholdes en gytebestand, anbefaler Havforskningsinstituttet at det fastsettes et maksimalmål på 28 cm (hele landet) for berggylte. Dette vil anslagsvis redusere den fiskbare delen av bestanden med 13 % i forhold til nåværende regulering.

Bergnebb kan bli 20 år og 21 cm lang, men det er sjelden slike størrelser blir registrert i Norge. Havforskningsinstituttet anbefaler at det fastsettes et maksimalmål (hele landet) på 14 cm for å bevare og øke andelen av store individer med høy fekunditet. Dette vil redusere sannsynligheten for at fiskeriet påvirker rekrutteringen negativt. Et maksimalmål vil redusere fangstene noe, anslagsvis 13 % på Sørlandet og 5 % på Vestlandet.

Rødnebb/blåstål har vært lite brukt som renseskjold, men den tas i bruk i økende grad enkelte steder på Vestlandet. Havforskningsinstituttet har også observert at denne benyttes som agn i teiner. Rødnebb/blåstål skifter kjønn fra hunn til hann mellom 22 og 25 cm, og er derfor sårbar for beskatning. Havforskningsinstituttet anbefaler at maksimalmålet fastsettes til 20 cm.

Fiskeridirektoratet ber om innspill på Havforskningsinstituttets forslag til å sette maksimalmål på grønngylt, berggylte, bergnebb og rødnebb/blåstål. Fiskeridirektoratet ber høringsinstansene kommentere maksimalmål for de enkelte artene separat.

2.6 Røkting

Fiskeridirektoratet foreslår å opprettholde reguleringen fra 2016 med krav om daglig røkting, med unntak for søn- og helligdager.

2.7 Seleksjonsinnretninger

I teiner og ruser som er satt ut for å fiske leppefisk, er det krav om at det er innmontert fluktåpninger som er minst 12 mm x 70 mm. I teiner skal det være minst 3 fluktåpninger i det innerste kammer (fangstkammer) og minst 2 fluktåpninger i hver av de øvrige kammer. I ruser skal det være minst 3 fluktåpninger i det innerste kammer og minst 2 fluktåpninger i det nest innerste kammer. I tillegg skal det i teiner og ruser være innmontert inngangssperre for å redusere bifangst av andre arter enn leppefisk.

Havforskningsinstituttet har i 2016 gjennomført forsøk knyttet til seleksjonsinnretninger. Tidligere forsøk har vist at fluktåpning med 12 mm ga tap av spesielt bergnebb av kommersiell størrelse, men presisjonen på seleksjonsestimaterne fra de komparative forsøkene i felt var svært lav. Nye seleksjonsforsøk med 11 mm og 12 mm fluktåpning ble derfor gjennomført for bergnebb og grønngylt i 2016. Resultatene viser at «For 11 mm spaltebredde er L50 for bergnebb estimert til 10,20 cm, og resultatene antyder at all bergnebb over minstemålet vil bli holdt tilbake med denne spaltebredden. For grønngylte var L50 for 11 mm spaltebredde 9,33 cm, og all grønngylte over 10 cm vil bli holdt tilbake.» I brev av 8. desember 2016 anbefaler Havforskningsinstituttet å videreføre 12 mm fluktåpning i 2017 basert på følgende; *En spaltebredde på 11 cm vil holde tilbake vesentlig mer undermåls grønngylte og ha lavere utsortering av undermåls bergnebb.*

Fangstforsøk gjennomført i regi av Havforskningsinstituttet i 2015, og data for 2015 og 2016 fra referansefiskerne, viste at selv ved bruk av rist var det høyt innslag av undermåls leppefisk i fangstene. Det kan synes som om leppefisken ikke alltid er motivert for å rømme, selv om de fysisk sett kan gå gjennom fluktåpningen. Havforskningsinstituttet har derfor gjennomført forsøk med heldekkende enderist, hvor formålet var å finne en metode som utnyttet fiskens naturlige fluktreaksjon (å svømme mot bunn) for å forbedre seleksjonen. Resultatene fra forsøkene viser at det er ingen signifikant forskjell i seleksjon mellom en liten siderist med tre spalter og en heldekkende enderist (begge med 12 mm fluktåpning) for verken bergnebb eller grønngylt. Det ble heller ikke observert fisk som gikk ut gjennom enderisten ved haling. Basert på resultatene fra forsøkene anbefaler Havforskningsinstituttet ingen endring i reglene angående dette.

Fiskeridirektoratet foreslår ingen endringer i kravet til seleksjonsinnretninger i 2017. Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes syn på dette.

Havforskningsinstituttet viser til gjennomførte forsøk med flate og runde spiler i fluktåpningen; *«En sammenligning av heldekkende enderister med flate versus sylindriske spiler (begge med 12 mm spaltebredde), viste at sylindriske spiler gav marginalt høyere middelssелеksjonslengde enn flate enderister. I droppstene for å se hvilke fiskestørrelser som fysisk kan passere gjennom ristspaltene, hang det av og til igjen noen fiskeskjell når en brukte flate rister, mens dette aldri ble observert for de sylindriske spilene. Det kan være en anbefaling til fiskerne at når ny redskap anskaffes, bør denne utstyres med enderister med sylindriske spiler.»*

Fiskeridirektoratet oppfordrer fiskerne til å skifte til sylindriske spiler når de skal anskaffe nytt redskap.

2.8 Redskapsmengde

Redskapsmengden varierer med hvilket redskap som benyttes og hvor i landet en fisker. Tradisjonelt har fiskere på Vestlandet benyttet mer redskap enn fiskere på Sørlandet. For merkeregistrerte fartøy er det på Sørlandet innført en redskapsbegrensning på 100 teiner eller ruser til sammen, mens det i resten av landet er ingen begrensning på hvor mye redskap som kan benyttes. Fartøy som ikke står i merkeregisteret kan ikke benytte mer enn 20 teiner eller ruser til sammen. Redskapsbegrensningen gjelder også når samme person eller de samme personene benytter flere fartøy.

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre redskapsbegrensningen på 100 teiner eller ruser til sammen på Sørlandet.

Røktingsregelen må ses i sammenheng med antall redskap, slik at det ikke benyttes mer redskap enn hva en kan røkte daglig. Hvordan fisket gjennomføres avhenger av hvor langs kysten fiskeren befinner seg. Fiskerne har tilpasset redskapsmengden for å sikre effektiv drift som sikrer god kvalitet på fisken som skal leveres og fisken som skal gjennutsettes. Vi har begrenset kunnskap om hvilken redskapsmengden som sikrer god og hensiktsmessig drift.

Effekten av å innføre redskapsbegrensning når det gjelder uttaket av leppefisk er også usikkert. Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre 2016 reguleringen. Fiskeridirektoratet ber om høringsinstansenes syn på redskapsbegrensning.

3 Gjenutsetting av leppefisk

For å sikre et bærekraftig fiske etter leppefisk er det viktig at fisker og kjøper har fokus på kvalitet og overlevelse til den fisken som skal omsettes, men også på kvalitet og overlevelse til den fisken som skal gjennutsettes. Leppefisk som gjennutsettes skal danne grunnlaget for fiskeriet i kommende sesonger.

For å sikre høy overleving og god fiskevelferd er det viktig at fangst og videre behandling av leppefisken er så skånsom som mulig. Leppefisken er stasjonær og bunntilknyttet og dersom den slippes ut et annet sted enn der hvor den er fangstet vil det være fare for at den ikke finner veien «hjem» igjen, slippes den på dypt vann overlever den neppe. I tillegg til at det er viktig at leppefisken gjennutsettes på samme sted som den er fisket, er det viktig at selve gjenutsettingen skjer på en god måte. Fiskeridirektoratet har fått kunnskap om at mange fiskere har utviklet systemer som sikrer at når leppefisken gjennutsettes kan den trygt svømme tilbake til havbunnen, og ikke blir liggende i vannoverflaten lett tilgjengelig for fugler og andre predatorer.

Leppefisken må gjennutsettes på en måte som sikrer høy grad av overleving og god fiskevelferd, og vi ønsker å bidra til dette ved å fastsette krav til god utslippsmetode. Fiskeridirektoratet foreslår påbud om at fiskerne har et system for gjenutsetting som sikrer at leppefisken slippes ut under vannoverflaten.

4 Oppsummering av reguleringsforslaget

Med hensyn til beskatningen av leppefisk i 2017, viser Havforskningsinstituttet i sin anbefaling til at det ikke er grunnlag for å anbefale reguleringer som fører til en ytterligere økning av beskatningen i 2017 enn anbefalt for 2016. For 2016 var anbefalingen at fiskeinnsatsen på Sørlandet og nord for Stad ikke økes ytterligere. På Vestlandet sør for Stad bør fiskeinnsatsen reduseres med ca. 15-20 %.

Fiskeridirektoratet fastsatte på bakgrunn av dette rådet totalkvote i 2016. Fangstområdet ble inndelt i tre områder, og kvotene ble fastsatt på bakgrunn av fangst i 2015. Totalkvoteregulering er fornuftig dersom vi har kunnskap nok til å fastsette maksimalt kvantum som bør fiskes og dette lar seg operasjonalisere på en god måte. Reguleringsopplegget med totalkvoter i 2016 var ikke en hensiktsmessig måte å regulere fisket etter leppefisk på, og vi vil derfor i 2017 ha en alternativ tilnærming i fisket etter leppefisk. Fiskeridirektoratet foreslår derfor å fastsette et maksimalt kvantum det enkelte fartøy kan fiske i 2017.

Det er summen av de innførte reguleringene som er avgjørende for hva totaluttaket blir. Størrelsen på maksimalkvoten, lengden på fiskeperioden, hvor mange fartøy som kan delta i fisket, redskapsbegrensninger og regler knyttet til minste/maksimalmål er bestemmende for hvor stort uttaket blir i 2017.

Fiskeridirektoratet ønsker å ta ned beskatningen på leppefisk og foreslår reguleringen i 2017 som en kombinasjon av følgende tiltak;

- En begrensning i hvor mye det enkelte fartøy kan fiske, ved å fastsette maksimalkvote på inntil 100.000 leppefisk.
- Begrensning i antall fartøy en eier kan delta i fisket etter leppefisk med, ved å se hen til hvordan en regulerer deltakelsen i åpen gruppe i deltakerregulerte fiskerier.
- En relativt lang fredningsperiode, slik at fisket åpner 17. juli sør for 62°N og 31. juli nord for 62°N.

Det foreslås også at det fastsettes maksimalmål for berggylte, grønngylt, bergnebb og rødnebb/blåstål. I tillegg foreslås det at de innførte tiltakene knyttet til røkting, redskapsmengde, minstemål, seleksjonsinnretninger og deltakelse i fisket i 2016 videreføres i 2017.

Fiskeridirektoratet vil gjøre oppmerksom på at dersom en ønsker å gjøre endringer i den foreslåtte kombinasjonen av tiltak, så må konsekvensene vurderes for fisket etter leppefisk i sin helhet. Med dette tenker en for eksempel på at dersom fisket skal åpnes på et tidligere tidspunkt kan det være nødvendig å sette maksimalkvoten lavere for å sikre at uttaket ikke blir for høyt.

Fiskeridirektoratet ber om innspill på den foreslåtte reguleringen av fisket etter leppefisk i 2017, og spesielt knyttet til det å se tiltakene i kombinasjon med hverandre.

For å sikre et bærekraftig uttak av leppefisk, høy overleving og god fiskevelferd på gjenutsatt leppefisk, foreslår Fiskeridirektoratet påbud om utsetningsmetode som sikrer at leppefisken blir gjenutsatt under havoverflaten.

Med hilsen

Anne Kjos Veim
seksjonssjef

Anne Marie Abotnes
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Havforskningsinstituttet	Postboks 1870 Nordnes	5817	BERGEN
Info			
Kystvakten Fiskeri	Postboks 295	8401	SORTLAND
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Norges Fiskarlag	Postboks 1233 Sluppen	7462	TRONDHEIM
Norges Fritids- og Småfiskerforbund			
Norges Kystfiskarlag	Postboks 97	8380	RAMBERG
Norges Råfisklag	Postboks 6162	9291	TROMSØ
Norges Sildesalgslag SA	Postboks 7065	5020	BERGEN
Norsk Industri			
Norske Sjømatbedrifters Landsforening	Postboks 639 Sentrum	7406	TRONDHEIM
Nærings- og fiskeridepartementet Region Nordland Region Sør Region Vest	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO
Rogaland Fiskesalgslag SA	Postboks 1539 Kjelvene	4093	STAVANGER
Sjømat Norge	Postboks 5471 Majorstuen	0305	OSLO
Skagerakfisk SA	Postboks 401	4664	KRISTIANSAND S
Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag SA	Postboks 408 Sentrum	6001	ÅLESUND
Vest-Norges Fiskesalgslag SA	Postboks 83	6701	MÅLØY
WWF-Norge		0130	OSLO

Vedlegg

rapport_leppefisk_2016 seleksjon i leppefiskredskap

Leppefiskstatistikk_2014_2016_20161213

Kunnskapsstøtte til evaluering brev av 22 02 17

Fangstrater leppefisk Kystreferanseflåten

Kunnskapsstøtte til evaluering av fisket etter leppefisk i 2016 8des16